

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SKLENÉ
2021 – 2027**

Obsah

Úvod

1. Analytická časť

- 1.1 Doterajšie strategické dokumenty
- 1.2 Geografická poloha obce
- 1.3 Historický a urbanistický vývoj obce
- 1.4 Analýza realizovaných opatrení 2014 – 2020
- 1.5 Rozvojový potenciál
- 1.6 Ekonomický potenciál
- 1.7 Analýza hospodárskej a sociálnej situácie
- 1.8 Životné prostredie
- 1.9 Analýza SWOT
- 1.10 Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja územia obce

2. Strategická časť

- 2.1 Potenciál rozvoja obce
- 2.2 Hlavné smery rozvoja obce
- 2.3 Strategický cieľ obce

3. Programová časť

- 3.1 Zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie PHSR

4. Realizačná časť

- 4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR
- 4.2 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR
- 4.3 Časový harmonogram realizácie PHSR

5. Finančná časť

- 5.1 Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít

6. Záver

Úvod

PHSR je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené PHSR Žilinského samosprávneho kraja, na území ktorého sa obec nachádza. Vypracovanie PHSR zabezpečuje obec.

PHSR ako strednodobý záväzný program schválený obecným zastupiteľstvom je nástrojom na zachovanie jednotnej línie rozvoja obce aj pri zmenách vedenia obce a politických zmenách.

Tvorba PHSR je optimálnym nástrojom a jedinečnou možnosťou na strategický pohľad do samosprávy vôbec. Základom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je OBČAN, teda aktívny občan nastavujúci rozvoj svojej obce.

1. Analytická časť

1.1 Doterajšie strategické dokumenty

Dôležitým materiálom v analytickej časti spracovania tohto dokumentu bol PHSR obce na roky 2014-2020. Pri spracovaní PHSR na roky 2021-2027 obec Sklené vychádzala z materiálovo súčasnej hospodárskej, sociálno-ekonomickej a environmentálnej situácii obce a potrebách v oblasti udržateľného rozvoja obce, s následným určením priorít rozvoja obce a zo štatistických údajov.

1.2 Geografická poloha Skleného

Geografická poloha obce Sklené je : Zemepisná šírka: 48.7833, Dĺžka: 18.8333 (48° 46' 60" Sev., 18° 49' 60" Vých.).

Obec Sklené sa rozprestiera v južnom cípe Turčianskej záhradky na východnom úpätí pohoria Žiar. Tiahne sa od dolného konca na horný a je dlhá približne 3km. Susedí s okresom Žiar nad Hronom a Prievidza. Tiež leží na rozhraní Trenčianskeho kraja a Banskobystrického kraja.

Obec Sklené sa rozprestiera v južnom cípe Turčianskej záhradky na východnom úpätí pohoria Žiar, ktoré predstavuje prah, ktorý oddeľuje Hornonitriansku kotlinu od Turčianskej kotliny. Malebné prostredie dotvárajú z východu Malá Fatra, zo západu Veľká Fatra a do scenérie neodmysliteľne zapadá rieka Turiec, ktorá pramení v Krahulskej doline. Turiec zbiera všetky potoky zo Skleného, ako je Mútnik, Biely potok, Besná voda. Kataster obce o rozlohe 4050ha sa nachádza v nadmorske výške 585 až 928 metrov.

Od založenia prvej Československej republiky patrilo Sklené do okresu Turčiansky sv. Martin. V roku 1939 po vzniku Slovenskej republiky bola pridelená spolu s Hornou Štubňou, Horným a Dolným Turčekomk okresu Kremnica a po druhej svetovej vojne patrila znovu pod okres Martin, v súčasnosti je okresným mestom mesto Turčianske Teplice. Nadriadeným orgánom viacerých okresov stredného Slovenska bol Stredoslovenský kraj so sídlom v Banskej Bystrici, v súčasnosti naša obec spada do Žilinského samosprávneho kraja.

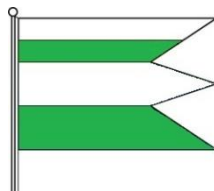
1.3 Historický a urbanistický vývoj obce

Územie dnešného Slovenka bolo v 13. a 14. storočí z časti ešte prales, ale v útrobach skrývalo veľké nerastné bohatstvo. V tomto období prišiel veľký počet prisťahovalcov zo zahraničia, najmä nemeckí remeselníci a baníci, ktorých pozvali zemepáni ale aj samotný kráľ Karol Róbert. S nimi prišla nová kultúra, technologická inšpirácia a rozvoj. Časť prisťahovalcov bola časom asimilovaná, kým druhá časť, hlavne tam, kde tvorili relatívne jednotné osady, si uchovali svoju kultúrnu a jazykovú identitu do skončenia 2. svetovej vojny, ba niekde aj doteraz. Prisťahovalci sa udomácnili hlavne tam, kde bolo treba založiť baníctvo, do okolia Banskej Štiavnice a Kremnice, kde boli veľké zásoby zlata a striebra. V 14. storočí tvorila táto oblasť štvrtinu európskeho obchodu s týmito kovmi a v 15.-16. storočí mala postavenie jedného z najväčších svetových vývozcov medi.

Aj Bojníckí zemepáni dali osídliť okolie Skleného, Turčeka, Piargy-Kremnické Bane, Blaufus-Krahule, Kremnice, Handlovej, Kopernice, Tužiny, Pravna. Jedna vetva týchto odborníkov sa usadila v Bielom Potoku, kde sa nachádzalo dostatok surovín na výrobu skla. S týmito usadlíkmi z oblasti Bieleho Potoku sa spája vznik obce Sklené, kedy turčiansky zemepán Ján Mútnanský využil výzvu a spojil sa s ľuďmi v Bielom Potoku a požiadal vedúceho tejto skupiny Petra Gläsera o založenie obce v blízkom pralese zvanom Čierna Hora. Peter Glaser túto ponuku prijal a dňa 25.7.1360 bola medzi zemepánom Jánom Mútnanským, Petrom Gläserom a jeho synom Gerhardom napísaná a podpísaná zakladacia listina obce Glaserhau-Sklené.

Obyvatelia obce sa okrem výroby skla zaoberali chovom dobytky, poľnohospodárstvom a drevorubačstvom. Drevo sa ťažilo pre Kremnicu, ktorá ho potrebovala hlavne do baní. Sklo sa tu vyrábalo až do 25. júna 1875. V ten deň sa cez Sklené a okolie prehnala dovtedy najväčšia búrka a prietrž mračien. Skláreň bola zasypaná vysokou vrstvou bahna a kameňa a sklárska výroba bola zničená. Keďže chudobní obyvatelia, ktorí sa živili hlavne poľnohospodárstvom nemali prostriedky na obnovenie sklárskej výroby a navyše, táto výroba bola už dosť rozvetvená aj v iných krajoch, k obnoveniu pôvodného remesla v obci nedošlo.

Erb obce Sklené tvorí:

Heraldická komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky prerokovala návrh erbu obce Sklené a odporučila ho na prijatie obecným zastupiteľstvom a na zapísanie do Heraldického registra Slovenskej republiky v podobe:

V striebornom štíte z pažite vyrastajúci ihličnatý strom s oddelenými vetvami- všetko zelené.

Vlajka obce Sklené pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej (1/6), zelenej(1/6), bielej (2/6), zelenej (1/6) a zelenej(1/6). Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, tj. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Symbody obce Sklené sú zapísané v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou S-101/2007.

1.4 Analýza realizovaných opatrení v rokoch 2014 – 2020

Obec každým rokom realizovala niekoľko investičných akcií, ktoré riešili hlavne akútne problémy obce znižujúce kvalitu života jej obyvateľov, ako aj konkurencieschopnosť a atraktivitu pre rozvoj cestovného ruchu.

Rok 2014:

- ✓ Dokončenie a kolaudácia garáže pre obecný traktor a automobil
- ✓ Rekonštrukcia obecného domu (sociálne zariadenia, malá sála, kuchynka)
- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené
- ✓ Nákup kníh do miestnej knižnice

Rok 2015:

- ✓ Rekonštrukcia šatní na futbalovom ihrisku
- ✓ Rekonštrukcia obecného domu a obecného úradu
- ✓ Nákup autobusovej zástavky
- ✓ Nákup kníh do miestnej knižnice
- ✓ Údržba strojov (traktor, traktorové kosačky)
- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené

Rok 2016:

- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené
- ✓ Nákup automobilu Dacia Duster (dotácia MF SR)
- ✓ Projekt Rekonštrukcie Domu smútku v Sklenom
- ✓ Nákup kníh do miestnej knižnice

Rok 2017:

- ✓ Rekonštrukcia Obecného rozhlasu
- ✓ Rekonštrukcia Obecného osvetlenia
- ✓ Nákup techniky k traktoru- mulčovač
- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené
- ✓ Nákup kníh do miestnej knižnice
- ✓ Oprava podlahy v budove ZŠ/MŠ
- ✓ Oprava studne pri detskom ihrisku
- ✓ Údržba strojov (traktor, traktorové kosačky)

Rok 2018:

- ✓ Rekonštrukcia strechy na obecnom dome
- ✓ Rekonštrukcia rozhlasu – Fínske domky
- ✓ Obnova požiarnej zbrojnice (dotácia DPO SR)
- ✓ Nákup kníh do miestnej knižnice (dotácia Štátny fond na podporu umenia)
- ✓ Dovybavenie detského ihriska (dotácia ZASK)
- ✓ Oprava kúrenia ZŠ- nákup nových čerpadiel
- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené

Rok 2019:

- ✓ Dovybavenie detského ihriska (dotácia ÚV SR)
- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené
- ✓ Obnova požiarnej zbrojnice (dotácia DPO SR)
- ✓ Nákup PC do ZŠ Sklené

- ✓ Údržba strojov (traktor, traktorové kosačky)
- ✓ Doriešenie majetko-právneho vzťahu – futbalové ihrisko

Rok 2020:

- ✓ Rekonštrukcia obecného rozhlasu (Bezdrôtový rozhlas – dedina)
- ✓ Obnova požiarnej zbrojnice (dotácia DPO SR)
- ✓ Oprava miestnych komunikácií
- ✓ Oprava krajníc
- ✓ Nákup špeciálnej techniky pre DHZO Sklené
- ✓ Oprava sociálnych zariadení v ZŠ, MŠ, ŠJ Sklené
- ✓ Majetkový podiel Vepos Horného Turca
- ✓ Výsadba zelene na cintoríne
- ✓ Nákup PC do ZŠ Sklené
- ✓ Nákup kobercov do MŠ Sklené
- ✓ Nákup interaktívnej tabule do MŠ Sklené
- ✓ Nákup radlice k traktoru
- ✓ Nákup oplotená na Futbalové ihrisko

Ďalšie práce každoročne realizované v obci v rámci aktivačných prác a menších obecných služieb: drobné stavebné úpravy, upratovanie a úprava verejných priestranstiev, stolárska a tesárske pomocné práce, drobné opravy a údržba budov vo vlastníctve obce, kosenie, zametanie, regulácia a čistenie potokov a rigolov, úprava zelene, údržba miestnych komunikácií v zimných mesiacoch, príprava palivového dreva a pod.

1.5 Rozvojový potenciál

Demografia obyvateľstva obce Sklené bude dopracovaná podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2021.

Štatistické údaje o obyvateľoch

Kategória	2015	2016	2017	2018	2019
Celkový počet obyvateľov	712	712	706	697	687
z toho muži	376	373	372	363	354
z toho ženy	336	339	334	334	333
Počet narodených	6	5	3	3	8
Počet zomrelých	12	10	11	10	13
Počet prisťahovaných	8	13	12	14	13
Počet vystťahovaných	8	7	10	16	18
Migračné saldo	0	5	2	-2	-5
Celkové prírastky	-6	1	-4	-9	-10
Priemerný vek	41,24	41,52	41,89	42,24	42,59
Osoby v predproduktívnom veku (0-18)	109	107	104	101	98
Osoby v produktívnom veku (18-62)	506	499	488	470	456
Osoby v poproduktívnom veku (62 +)	97	106	114	126	133

1.6 Ekonomický potenciál

Obec realizuje svoju ekonomickú politiku prostredníctvom regulačných opatrení a iných nariadení, rozpočtovej politiky a finančného hospodárenia. Významná úloha obce vyplýva z jej normatívnych kompetencií, ovplyvňuje svoj ekonomický potenciál prostredníctvom vlastných legislatívnych noriem.

Obecná samospráva je dôležitým prijímateľom a následným spotrebiteľom príjmov pochádzajúcich z výberu daní a poplatkov od obyvateľov. Tieto sú súčasťou celého balíka aktív, ktoré sú využívané v prospech rozvoja obce a blahobytu jej obyvateľov. Prebytkové hospodárenie obce je výsledkom kvalitného zhodnocovania aktív, ktoré vyjadruje schopnosť viesť dlhodobý vyrovnaný rozpočet, schopnosť dlhodobého zhodnocovania aktív, získavania externých zdrojov príjmov, zbytočného nezaťažovania rozpočtu úvermi, neexpanzívnej výdavkovej politiky, čiz hľadiska racionálneho použitia

kapitálových výdavkov vyváženou mierou na ciele, ktoré prirodzene prináležia pôsobeniu samosprávy.

Pri rozhodovaní obce sa citlivo prehodnocuje dopad obecných regulácií na ekonomiku obyvateľov obce, hľadá sa optimálna, efektívna a čo najnižšia miera výberu daní a poplatkov zmysle obecných kompetencií.

Ekonomicky zdravé hospodárenie obce je nevyhnutným základom pre zvýšenie potenciálu hospodárskeho rastu celej obce.

Osobitnou kompetenciou obce je získavanie príjmov z externých verejných zdrojov, najmä zo štrukturálnych fondov EÚ a iných dotačných programov na štátnej úrovni (Recyklačný fond, Environmentálny fond ...).

Začiatkom roka 2020 zásadným spôsobom negatívne ovplyvnila hospodárenie a celkovú finančnú situáciu územnej samosprávy celosvetová pandémia spôsobená ochorením COVID-19 (ďalej len „pandémia“), a to predovšetkým znížením príjmov zapríčinené výpadkom dane z príjmov fyzických osôb. Okrem výpadku príjmov ich pochopiteľne zaťažil aj nárast neplánovaných výdavkov súvisiaci s prijatými opatreniami. Výpadok dane z príjmov fyzických osôb oproti schválenému rozpočtu verejnej správy na rok 2020 predstavuje podľa prognózy Ministerstva financií Slovenskej republiky za jún 2020 sumu 13 756,00,- €.

Z tohto dôvodu bol prijatý zákon č.67/2020 o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (LEX KORONA), kde podľa §36 ods. 2) Obec a vyšší územný celok môže počas obdobia pandémie až do 31. decembra 2021 na základe rozhodnutia zastupiteľstva použiť na úhradu bežných výdavkov prostriedky rezervného fondu, kapitálové príjmy a návratné zdroje financovania, pričom tento postup sa nepovažuje za porušenie osobitného predpisu. Obec Sklené z dôvodu veľkého výpadku zapájala na krytie bežných výdavkov prostriedky z rezervného fondu v roku 2020 aj 2021.

Uznesením Vlády Slovenskej republiky č. 494/2020 zo dňa 12.8.2020 bol prijatý návrh na poskytnutie návratných finančných výpomocí obciam a vyšším územným celkom na kompenzáciu výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020. Obecné zastupiteľstvo v Sklenom, po zvážení podmienok poskytnutia pôžičky, usúdilo, že takúto pôžičku obec nepotrebuje.

V nasledujúcej časti je uvedený schválený rozpočet obce Sklené na roky 2020 - 2023

Rozpočet obce Sklené na roky 2021 - 2023

	Schválený rozpočet 2020	Rozpočet na rok 2021	Rozpočet na rok 2022	Rozpočet na rok 2023
Bežné príjmy	381 199,00	330 684,00	372 640,00	372 640,00
100 - daňové príjmy	306 169,00	288 813,00	300 769,00	300 769,00
200 - nedaňové príjmy	25 000,00	21 650,00	21 650,00	21 650,00
300 - granty a transfery-OcÚ, školsťvo	50 030,00	50 221,00	50 221,00	50 221,00
Kapitálové príjmy	0,00	0,00	0,00	0,00
200 - kapitálové príjmy	0,00	0,00	0,00	0,00
300 - granty a transfery	0,00	0,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	102 456,00	31 956,00	0,00	0,00
400 - príjmy z transakcií s finančnými A a P	102 456,00	31 956,00	0,00	0,00
Príjmy spolu	483 655,00	392 640,00	372 640,00	372 640,00
Bežné výdavky	377 899,00	360 684,00	372 640,00	372 640,00
600 - Bežné výdavky - obec	218 798,00	202 007,00	213 963,00	213 963,00
600 - Bežné výdavky - MŠ	46 568,00	51 159,00	51 159,00	51 159,00
600 - Bežné výdavky - ZŠ	61 099,00	54 608,00	54 608,00	54 608,00
600 - Bežné výdavky - ŠJ	31 731,00	33 306,00	33 306,00	33 306,00
600- Bežné výdavky - ŠKD	19 703,00	19 604,00	19 604,00	19 604,00
Kapitálové výdavky	102 456,00	31 956,00	0,00	0,00
700 - Kapitálové výdavky - obec	102 456,00	31 956,00	0,00	0,00
Finančné operácie	0,00	0,00	0,00	0,00
800 - Finančné výdavky	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdavky spolu	480 355,00	392 640,00	372 640,00	372 640,00

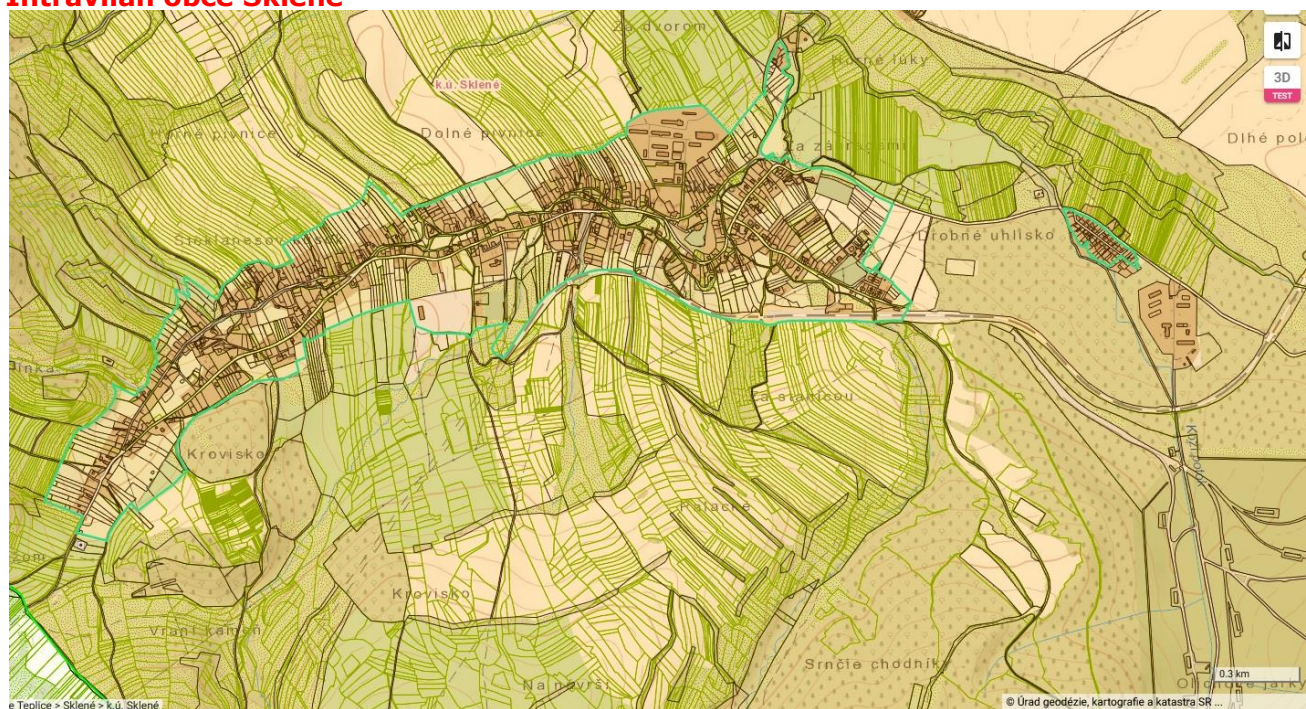
Majetok Obce Sklené ku dňu 31.12.2020

Druh majetku	Hodnota majetku v €
Budovy a stavby	843 781,18
Stroje a inventár	93 195,43
Dopravné prostriedky	68 270,99
Dlhodobý hmotný majetok	30 457,66
Dlhodobý nehmotný majetok	10 320,00
Pozemky	118 351,10
Realizované cenné papiere	167 509,93
Operatív. technická evidencia	58 490,12
Majetok spolu:	1 390 376,30

Pozemky vo vlastníctve Obce Sklené ku dňu 31.12.2020

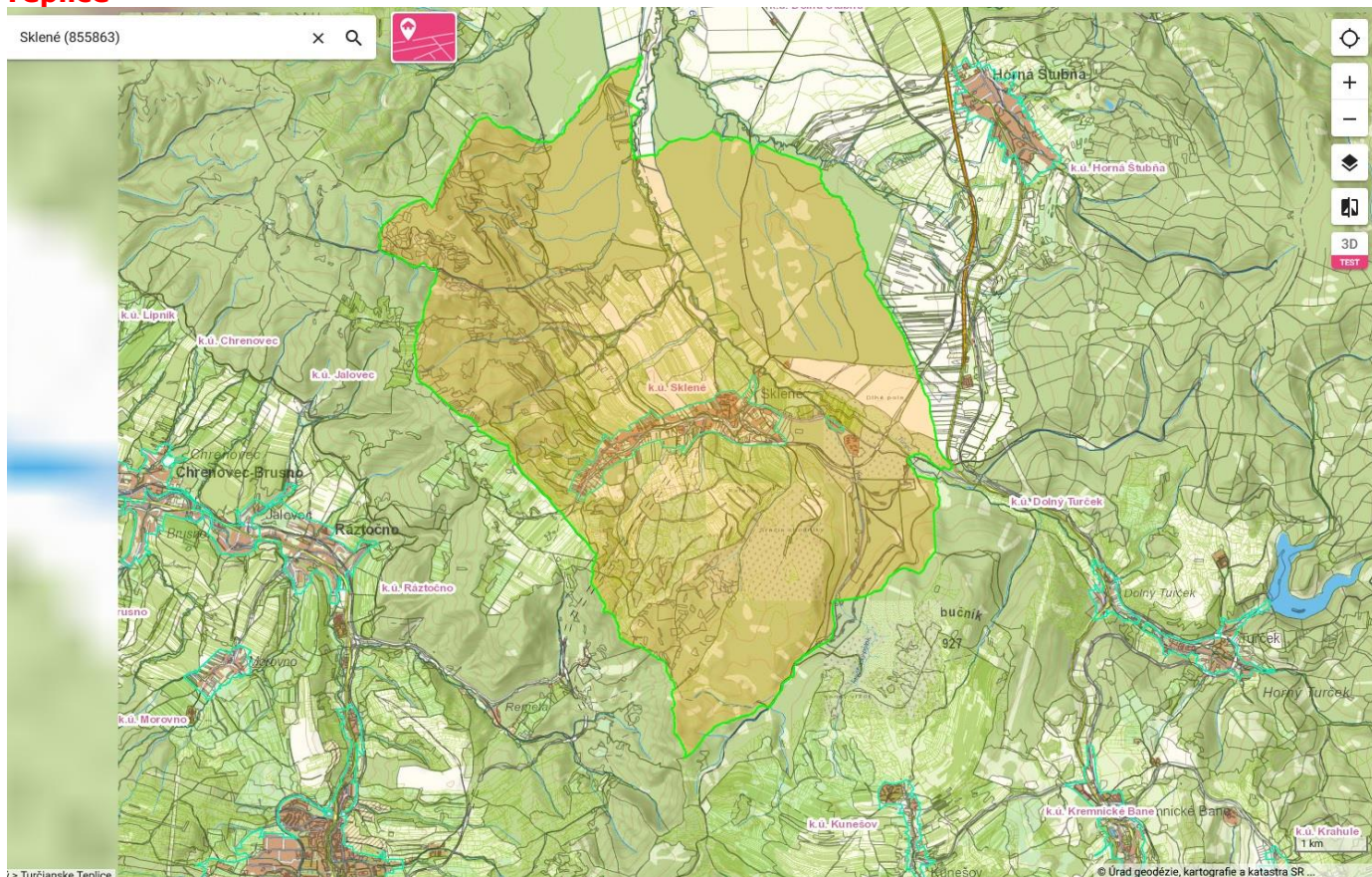
Druh pozemkov	Výmera v m2
Orná pôda	48 240
Trávnaté porasty	34 083,50
Záhrady	25 129
Ostatné plochy	125 606
Zastavané plochy	48 915
Vodná plocha	23 023

Intravilán obce Sklené

Katastrálne územie obce Sklené a jeho poloha vzhľadom k okresnému mestu Turčianske Teplice

1.7 Analýza hospodárskej a sociálnej situácie

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce, i z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Technická infraštruktúra

a/ Vodovodná sieť a kanalizácia

Obec Sklené má kompletne pokrytie verejným vodovodom a zásobovanie pitnou vodou zo Žarnovickej doliny. Jeho vlastníkom a prevádzkovateľom je Turčianska vodárenská spoločnosť a. s. Martin (TURVOD), Obec Sklené je akcionárom spoločnosti s počtom cenných papierov 5047 ks v menovitej hodnote 167 509,93 € s podielom z emisií 0,67 %. Len niekoľko domácností používa vlastné studne. Obec vlastní 9 studní. Rozšírenie vodovodu v súvislosti s riešením situácie v dodávke vody do niekoľkých rodinných domov a novostavby bolo zrealizované od roku 2014.

V obci nie je vybudovaná kanalizácia, odpadové vody sú likvidované žumpami. Ich obsah sa vyváža a likviduje v ČOV v Turčianskych Tepliciach – Diviakoch, ktorej prevádzkovateľom je tiež TURVOD. Vývoz je zabezpečovaný firmami TURVOD alebo Technické služby Turčianske Teplice. Niekoľko domácností má vybudovanú vlastnú ČOV.

b/ Elektrická energia, verejné osvetlenie

Obec má elektrickú rozvodnú sieť s výkonom dostačujúcim na súčasnú rozvojovú úroveň. Rozvodové siete sú vybudované aj v časti extravilánu. Vedenie je vzdušné, distribučná sieť VN 22 kV, VVN 110 kV. V obci je 6 trafostaníc. Väčšinovým distributérom elektriny v obci je Stredoslovenská energetika a.s. Žilina.

Verejné osvetlenie je pravidelne udržiavané a postupnou montážou úsporných svietidiel smeruje obec k úspore elektrickej energie.

c/ Doprava

Cestná doprava

V katastrálnom území sú vybudované asfaltové miestne komunikácie v celkovej dĺžke 4,5 km s celkovou plochou 15 750 m². Ponad vodné toky je vybudovaných 6 mostov, z toho 6 betónových a železobetónových.

V roku 2020 prešli skoro všetky obecné cesty opravou- bola natiahnutá nová asfaltová vrstva a boli urobené na istých úsekoch nové krajnice. Preprava osôb je zabezpečená prímestskými autobusovými spojmi. Obec má osem autobusové zastávky, z toho jedna je v extraviláne obce.

Železničná doprava

V obci Sklené sa nachádza jedna železničná stanica, ktorá je v intraviláne obce. Vypravujú sa vlaky na smer:

- *Sklené – Horná Štubňa*
- *Sklené – Prievidza*

Horská železnica zo Skleného do Handlovej (smer Prievidza)- Bralský tunel

Aj dnes by sme stavbu v takomto rozsahu nazvali významnou investíciou pre rozvoj regiónu. Jej hlavným zámerom bolo dostať uhlie z hnedouhoľných baní v Handlovej do iných regiónov Slovenska, ako aj zabezpečiť dovoz potravín z úrodného údolia Nitry do oblasti Handlovej.

Najkomplikovanejšou stavbou trate bol práve Bralský tunel dlhý 3 012 m, ktorý je razený v zložitých geologických podmienkach – dolomity, andezit a bridlice. V čase razenia tunelu vytekalo z razeného úseku až 207 litrov vody za sekundu a objemové zmeny horniny spôsobovali nemalé ťažkosti. Navierajúca bridlica dokonca spôsobila v tuneli až 9 metrový zával. Pri ukladaní železničného zvršku v tuneli bolo pri ČSD prvýkrát použité aluminotermické zváranie koľajnicových pásov do dĺžok 50 až 100 metrov.

Pri razení Bralského tunela (T. G. Masaryka), sa našli fosílie, aj archeologické nálezy. Významným bol objav fosílie ryby štetochvostovitej, ktorá bola dlhá 2,5 m. Fosília bola odovzdaná Univerzite v Bratislave. Z archeologických nálezov spomeňme objav medených predmetov pri odstrele balvanu v km 4.3. Išlo najmä o banícke nástroje z doby medenej, ktorá predchádzala dobe bronzovej. Predmety boli odovzdané Slovenskému národnému múzeu vo vtedajšom Turčianskom Svätom Martine.

Nielen Bralský tunel (tunel T. G. Masaryka) bol zložitou stavbou, ale všetkých päť tunelov s celkovou dĺžkou 4 445 m si vyžadovalo osobitný prístup. Razené boli modernou rakúskou tunelovacou metódou s použitím pneumatických vrtacích kladív Flottmann a Ingersoll.

Dňa 7. apríla 1930 bol tunel pod Bralom na návrh vlády a so súhlasom pána prezidenta republiky slávnostne premenovaný na počesť jeho osemdesiatych narodením na tunel T. G. Masaryka a na stanici Sklené bol postavený žulový pamätník od grafika A. J. Alexa, ktorý tiež zhotovil lept (grafiku) tunelu.

PAMÄTNÁ PLAKETA K TUNELU T. G. MASARYKA

d/ Komunikačné systémy

Obec Sklené je napojená na telekomunikačnú sieť, ktorá je celou obcou ťahaná prevažne na drevených stĺpoch. V katastri obce sa nachádza vysielateľ mobilného operátora Orange. Prístup na internet umožňuje občanom aj spoločnosť Gaya.

Informovanosť občanov je zabezpečená pravidelne aktualizovanou obecnou webovou stránkou (www.sklene.eu), facebookovskú stránku, e-mailom cez obecnú internetovú sieť a aj prostredníctvom pravidelne udržiavaného obecného rozhlasu s modernou rozhlasovou ústredňou na obecnom úrade.

Za účelom varovania a vyrozumienia obyvateľstva je na streche obecného domu umiestnená, pravidelne skúšaná, varovná siréna.

Na prevenciu kriminality je v obci zavedený kamerový systém.

Občianska vybavenosť

a/ Školstvo

V obci sa nachádza základná škola a materská škola bez právnej subjektivity, ktorej zriaďovateľom je Obec Sklené. Areál školy tvorí jedna budova, ktorej súčasťou je aj školská jedáleň. Súčasťou školy je školský klub detí. Školská jedáleň zabezpečuje stravu aj pre materskú školu a cudzích strávníkov.

Areál školy je udržiavaný, vybavený detským ihriskom.

Budova je podľa potreby udržiavaná, v roku 2020 sa opravovali sociálne zariadenia (nové vybavenie ako aj dlažba), podlaha v materskej škole, pravidelne sa obmieňajú koberce, materská škola sa vybavila interaktívnou tabuľou, nakúpili sa nové čerpadlá do kotolne.

b/ Zdravotníctvo

Zdravotnícke služby sú zabezpečované v budove obecného úradu. Zdravotnú starostlivosť tu vykonáva všeobecný lekár. Odbornú zdravotnú starostlivosť poskytuje občanom Poliklinika v Turčianskych Tepliciach, v Martine, či Martinská fakultná nemocnica.

c/ Sociálna oblasť

V obci nemáme žiadne sociálne zariadenie. Naším obyvateľom poskytuje sociálne služby Domov sociálnych služieb a dom dôchodcov v Turčianskych Tepliciach, Detský domov v Necpaloch a v Martine, pestúnske rodiny, či charitatívne občianske združenia v okolí.

Opatrovateľskú službu pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomoc inej osoby v oblasti seba obslužných úkonov a úkonov starostlivosti o svoju domácnosť v súčasnosti zabezpečuje obec, podľa dopytu, prostredníctvom dvoch opatrovateliek.

V dôsledku nedostatku pracovných príležitostí v celom regióne, ako aj pandémie koronavírusu sa v obci nachádza pomerne veľká skupina občanov v hmotnej núdzi, čo predstavuje zložitý sociálny a ekonomický problém. Najväčší zamestnávateľia sú sústredení v mestách, veľa občanov odchádza za prácou do zahraničia. Rómska komunita je v obci pomerne dobre integrovaná.

Neoddeliteľnou súčasťou tohto dokumentu je príloha č. 1 - Komunitný plán sociálnych služieb obce Sklené 2021 – 2027.

Obec dlhoročne organizuje aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb, ktorou prispieva k riešeniu miestnej nezamestnanosti a tiež dlhodobo realizuje zámer vytvorenia pracovných miest zameraný na verejnoprospešné využitie praktických skúseností dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v oblasti murárskych a pomocných stavebných prác a drobných stavebných úprav ako aj pri čistení verejných priestranstiev. Je premostením medzi nezamestnanosťou a stálym zamestnaním. Všetky práce pomáhajú dlhodobo nezamestnaným UoZ udržiavať pracovné návyky. Zároveň sa UoZ stali pre obec prínosom v rámci vykonávania všeobecne prospešných prác.

d/ Telovýchova a šport

Pre športové vyžitie obyvateľov slúži športový areál v správe Športový klub Agrokomplex Sklené, kde sa nachádza sociálna budova so šatňami, sprchovými priestormi, sociálnym zariadením a spoločenskou miestnosťou, ďalšie sociálne zariadenie; futbalové ihrisko ; asfaltová plocha. Priestory bufetu nie sú v súčasnosti využívané.

Pre volejbal, basketbal, tenis slúži obyvateľom detské ihrisko v strede obce, kde od roku 2018 boli umiestnené aj vonkajšie fitnes prvky.

Na halové športy verejnosti slúži veľká sála v obecnom dome. Okolité poľné a lesné cesty a chodníky sa dajú využiť na prechádzky, beh, turistiku, či horskú cykloturistiku, pri dostatku snehu na bežecké lyžovanie. Každoročne sa na betónovej ploche na detskom ihrisku pripravuje jednoduchá ľadová plocha pri dostatku mrazov.

e/ Kultúra

1. Na obecnom úrade je pre verejnosť na poschodí k dispozícii obecná knižnica.

2. Budova obecného domu je dvojpodlažná. Na poschodí sa nachádzajú rôzne miestnosti- od archívu po technickú miestnosť bývalého kina, na prízemí je veľká spoločenská miestnosť- bývalé kino, malá sála, kuchynka a sociálne zariadenia. Priestory boli v havarijnom stave, v roku 2015 prešiel obecný dom rekonštrukciou vnútorných priestorov

a v roku 2019 bola opravená strecha.

3. V priestoroch obecného úradu vo vestibule sa nachádzajú vitríny, kde sa nachádzajú exponáty doplnených dobovými fotografiami zo života obce.

4. V obci žijú jedna národnostná menšina, ktoré sa svojou činnosťou snažia zachovať tradície svojich predkov - Karpatskonemecký spolok .

5. Zbor pre občianske záležitosti zabezpečuje občianske obrady a slávnosti.

6. Kultúrno – spoločenskú činnosť v obci vyvíjajú aj ďalšie miestne organizácie, združenia a spolky - Dobrovoľný hasičský zbor, Klub seniorov a priateľov, Slovenský červený kríž, Športový klub Agrokombinát Sklené, Poľovnícke združenie, Dozorný výbor COOP Jednota

7. Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie, jednolodňová pôvodne renesančná stavba s polygonálnym ukončením presbytéria a predstavanou vežou z rokov 1626-1627. Nachádza sa na vyvýšenine uprostred obce, v areáli starého cintorína obohaného múrom. Stavba je postavená na staršom gotickom základe. V interiéri sa nachádza hodnotná socha Piety, ľudová rezba z roku 1864, riešená na spôsob barokových plastiek. V blízkosti kostola sa nachádza viacero vzácných starých drevín, solitérov. Najstarší z nich, 460-ročnú chránenú lipu veľkolistú vyvrátila 17. 8. 2021 veterná smršť, ktorá načas ochromila aj dopravu z obce a do nej. Pre vyznávačov evanjelickej cirkvi sa náboženské obrady konajú v Modlitebni, kde bola v roku 2016 dokončená rozsiahla rekonštrukcia s vybudovaním dvoch bytov. Okrem Rímskokatolíckeho kostola sa v obci nachádza Koinonia Ján Krstiteľ Oáza Sklené. KJK je komunitou v službe Novej Evanjelizácie. Je to súkromné združenie veriacich v Katolíckej Cirkvi s kanonickým schválením. Združuje tisíce členov, a to interných – zasvätení bratia a sestry, kňazov a externých – rodina slobodných. Koinoniu tvoria viaceré komunity, ktoré sa nachádzajú na rôznych kontinentoch. Sú zjednotené do jednej štruktúry nazvanej Federácia Koinonií Ján Krstiteľ. Každá samostatná Koinonia je ustanovená ako centrum života a evanjelizácie, kde sa členovia pravidelne stretávajú, aby rástli v živote viery a formovali sa v evanjelizácii. Meno, Koinonia Ján Krstiteľ, určuje hlavné črty komunity, jej bytie a jej pôsobenie: ľud priateľov povolaný k evanjelizácii s mocou Ducha Svätého a nasledujeme príklad Jána Krstiteľa, ktorý svedčil a ukazoval na Ježiša.

f/ Požiarna ochrana

Dobrovoľný hasičský zbor sídli v zrekonštruovaných priestoroch požiarnej zbrojnice. Hasiči majú k dispozícii, v budove hasičskej zbrojnice aj funkčne vybavenú garáž, kde parkuje jedno hasičské auto- IVECO DAILY spolu s protipovodňovým vozíkom a menšiu zasadaciu miestnosť.

g/ Inštitúcie, partnerstvá, služby, obchod a podnikanie

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Sklené do Žilinského samosprávneho kraja a okresu Turčianske Teplice.

Obec Sklené je samostatný samosprávny územný celok SR združujúci občanov s trvalým pobytom a subjekty vykonávajúce činnosť na území obce. Je právnickou osobou, hospodári s vlastným majetkom a majetkovými právami. Základnou právnou normou obce je štatút obce, všeobecne záväzný nariadenia a uznesenia orgánov obce.

Základnou úlohou obce je starostlivosť o všestranný rozvoj územia a potreby jej obyvateľov. Orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo (ďalej len OcZ) a starosta obce. Starosta obce je v zmysle Zákona 369/1990 o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov najvyšším výkonným orgánom obce a zároveň štatutárom.

OcZ rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä určuje zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce. Počet poslancov OcZ v Sklenom je 7.

Orgánmi OcZ sú obecný úrad ako výkonný orgán OcZ, komisie OcZ ako poradné iniciatívne a kontrolné orgány a kontrolór obce.

V obci sú zriadené tri komisie:

- 1.** Komisia finančná a poriadková
- 2.** Komisia životného prostredia
- 3.** Komisia kultúry a športu

V Turčianskych Tepliciach sídli okresný úrad a pracovisko Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin. V našej obci sídli obecný a matričný úrad. Na výkon štátnej správy v oblasti stavebného poriadku spadá obec pod Obec Dubové - Spoločný obecný úrad, tento našej obci zabezpečuje aj mzdové a školské účtovníctvo. Súčasťou infraštruktúry obce je pošta, kde má svoje zastúpenie Poštová banka.

Partneri Obce Sklené:

- Združenie miest a obcí Slovenska,
- Združenie miest a obcí Horného Turca,
- Združenie obcí Horného Turca na ochranu životného prostredia,
- Regionálne vzdelávacie centrum v Martine,
- Občianske združenie Partnerstvo Horného Turca
- VEPOS Horného Turca, n.o.

- Mesto Herlikofen v Nemecku v rámci cezhraničnej spolupráce

Služby dostupné v obci: zber a vývoz komunálneho odpadu; služby poskytované obcou – kopírovacie služby, prevoz traktorom, mulčovanie, odhŕňanie ciest; služby v dome smútku, prenájom spoločenských priestorov; pohostinské, stravovacie a ubytovacie služby; výmena plynových PB fliaš. Ďalšie služby verejného charakteru sú dostupné v okresnom meste (cca 15 km).

Dve predajne potravín a zmiešaného tovaru (Coop Jednota Martin a Potraviny Môj obchod) sú sústredené v centre obce pozdĺž hlavnej cesty, so zastúpením všetkých, pre občanov dôležitých, sortimentov. Supermarkety a špecializované predajne sú dostupné v okresnom meste Turčianske Teplice.

Hospodárske, výrobné a dobývacie objekty:

Ornú pôdu, lúky a pasienky v našom katastri obhospodarujú dva poľnohospodárske podniky – AFG so sídlom v Turčianskych Tepliciach a Hospodár s.r.o. so sídlom v Sklenom, ako aj niekoľko samostatne hospodáriacich roľníkov.. Lesné plochy obhospodarujú Lesy SR š. p. OZ Žilina, Mestské lesy Kremnica a Vojenské lesy a majetky š. p. Pliešovce, ktoré majú v našej obci vo vlastnej budove lesnú správu.

1.8 Životné prostredie

a/ Vodné toky

Obcou Sklené pretekajú tri vodné toky – Mútnik, Biely potok, Besná voda. Správcovi vodných plôch bola opakovane zasielaná žiadosť o úpravu brehov potokov, aspoň v kritických úsekoch, za účelom vykonania opatrení na ochranu pred povodňami. Obec Sklené sa každoročne podieľa na čistení vodných tokov vlastnými pracovnými silami, za vlastné prostriedky zrekonštruovala brehy v niektorých úsekoch i keď nie je vlastníkom, ani správcom potoka.

b/ Zeleň

1. v obytnom území - záhrady rodinných domov,
2. verejná zeleň – park
3. pri občianskej vybavenosti – školské objekty
4. líniová zeleň – ulice, cintorín
5. prírodná - neobrábaná poľnohospodárska pôda, lesy a zalesnené plochy, iné nevyužívané otvorené priestory

c/ Fauna a flóra

Okolité príroda našej obce spadá na východe pod Národný park Veľká Fatra, na západe Malá Fatra a na východe ju ohraničujú Kremnické vrchy a Žiar.

Najväčším prírodným bohatstvom Národného parku Veľká Fatra sú zachovalé prírodné lesy a pralesy karpatského typu so zastúpením smreka, jedle a buka ako hlavných drevín. Unikátom je najväčší výskyt tisu obyčajného v Európe. Drevinové zastúpenie v okolitých lesoch je pomerne pestré. Zhruba 70% porastov tvoria ihličnaté stromy a 30% listnaté. Z ihličnatých drevín sú to smrek obyčajný (63% z celkového porastu v lesoch), jedľa biela (3%), borovica lesná (2%) a smrekovec opadavý (2%). Z listnatých drevín sú to buk lesný (24%), javor horský (3%), jaseň štíhly (1%) Ďalšími súčasťami drevinového zloženia je dub zimný, jelše, lipy... Hospodárenie v lesoch sťažujú v dôsledku zmeny klímy (menej zrážok, slabé zimy) nielen prírodné živly, ale aj lykožrútové kalamity. Pre rozšírenie lykožrúta smrekového musel byť odstránený aj porast na Spitzenbegu.

Tiež sa tu nachádza vyše 1000 druhov vyšších rastlín, 50 druhov chránených rastlín z celkového počtu 96. Právě botanické skvosty predstavujú endemity Veľkej Fatry, ktoré sa vyskytujú len na jej území - cyklámen fatranský a jarabina pekárovská.

Živočíšstvo je podobne ako rastlinstvo druhovo bohaté, žijú tu prevažne montánne, ale aj subalpínske a vysokohorské druhy. V lesoch má bohaté zastúpenie diviacia a raticová zver. Fauna Veľkej Fatry má horský charakter. Doposiaľ tu bolo zistených vyše 3 000 druhov bezstavovcov, z toho najpočetnejšie sú motýle - 932 druhov, chrobáky - 717 druhov, dvojkrídlovce - 509 druhov a 350 druhov pavúkov. Zo stavovcov sa tu vyskytuje šesť druhov rýb, osem druhov obojživelníkov, 7 druhov plazov, 110 druhov hniezdiaceho vtáctva a 60 druhov cicavcov. Najväzácnejšími druhmi sú: mlok vrchovský, endemický mlok karpatský, jašterica múrová, orol skalný, muchárik červenokrídly, vrchárka červenková. Na okrajoch lesov hniezdi hlucháň obyčajný a tetov obyčajný a iné. Pomerne hojne sa tu vyskytujú veľké šelmy - medveď hnedý, vlk dravý a rys ostrovid. Z menších druhov kuna hôrna, kuna skalná, líška obyčajná, mačka divá, tchor tmavý a iné. Z motýľov je vzácny jasoň červenooký a okáň veľký. Z plazov tu žije jašterica živorodá, z obojživelníkov mlok vrchovský, mlok karpatský. Z chrobákov je tu vzácny hrbohlav parketový.

V roku 2010 bolo Ministerstvom životného prostredia SR vyhlásené Chránené vtáčie územie Veľká Fatra (ďalej len

„chránené vtáčie územie“) na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov: sokola sťahovavého, jariabka hôrneho, lelka lesného, d'atľa trojprstého, výra skalného, sovy dlhochvostej, bociana čierneho, včelára lesného, žlny sivej, žltochvosta lesného, muchára sivého, orla skalného, tetrova hol'niaka, tetrova hlucháňa, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, d'atľa čierneho, d'atľa bielochrbtého, muchárika bieločrkého a muchárika červenohrdlého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

d/ Likvidácia odpadu

Komunálny odpad z domácností zo smetných nádob zberá a likviduje nezisková organizácia VEPOS n. o., ktorá sídli od roku 2018 v obci Horná Štubňa. Komunálny odpad sa zberá v letnom období v dvojtyždňových intervaloch, v zimnom raz za týždeň; separovaný odpad sa začal od roku 2020 zberať mesačne.

Kovový odpad odovzdávajú občania v zberných surovinách, papierom sa podkuruje, deti základnej školy organizujú zber, prípadne sa dá papier vymeniť za papierenské výrobky. Zber textilu zabezpečuje charitatívne združenie, ktoré niekoľkokrát ročne príde po odovzdaný a použitý bytový textil, obuv, či hračky. Vývoz veľkokapacitných kontajnerov zabezpečuje obec tiež cez Vepos Horného Turca n.o. Zber a vývoz nebezpečného odpadu je zabezpečený 2x ročne, na zhromažďovanie elektroodpadu je na obecnom úrade zabezpečená vhodná, označená zberná nádoba vo vyhradenom skladovacom priestore.

S cieľom predchádzania vzniku BRKO (biologicky rozložiteľného odpadu) z domácností, zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov, ktoré sú vo vlastníctve obce, obec vypracovala prieskum, ktorého výsledkom bolo, že ľudia si kompostujú doma a na základe tohto obec nemusí zakúpiť kompostéry.

Množstvo likvidovaného odpadu v obci Sklené (hmotnosť odpadu v tonách)

Názov odpadu	rok	2015	2016	2017	2018	2019
zmesový komunálny		152,15	141,23	142,71	172,50	185,73
objemový odpad		39,81	37,45	31,92	0,00	0,00
drobný stavebný odpad		0,00	0,00	0,00	0,00	1,01
biologicky rozložiteľný		0,00	0,00	0,08	0,08	0,04
papier		2,32	2,70	0,89	2,19	0,197
sklo		3,79	0,00	9,83	14,34	20,17
plasty		5,57	3,52	5,23	2,54	2,703
šatstvo		1,30	2,00	0,00	0,00	0,00
zmiešané kovy		0,00	0,00	0,03	0,25	0,94
vyradené zariadenia		0,6	1,54	0,2	1,466	1,86

1.9 SWOT analýza

S-strengths-silné stránky, W-weaknesses-slabé stránky, O-opportunities-príležitosti, T- threats –ohrozenia

Táto analýza je praktický nástroj na hodnotenie územia a aktivít, ktoré sa v ňom uskutočňujú. Opisuje silné a slabé stránky a vnútorný stav týkajúci sa najmä minulosti a prítomnosti obce; opisuje príležitosti a ohrozenia, ktoré sa týkajú vonkajších faktorov a majú väzbu na budúcnosť.

Rozvojový potenciál

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dlhoročná história a povedomie obce - pozitívne migračné saldo v posledných rokoch - kľudnejší život obyvateľov a bývanie akov meste - vyšší podiel obyvateľstva v produktívnom veku - prírodný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu - dostatočné športové zariadenia - vplyv obecného úradu - záujem turistov o región 	<ul style="list-style-type: none"> - vyššia miera nezamestnanosti - nevýhodná geografická poloha obce - počet pracovných príležitostí nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva - málo pracovných príležitostí pre mladých ľudí - vznik vrstvy občanov v hmotnej núdzi - podmienky nemotivujúce samozamestnanosti - slabšia vzdelanostná úroveň obyvateľov - nedostatok infraštruktúry cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - využitie prírodného potenciálu pre účely vidieckej turistiky - oživenie tradícií - snaha obyvateľov zatraktívniť a skrášliť život v obci - spájanie tradičných kultúrnych aktivít podnikateľskými - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoký odliv obyvateľstva za prácou mimo regiónu - odchod mladých ľudí do zahraničia - rast počtu obyvateľov v seniorskom veku - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva

Ekonomický potenciál

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobré hospodárenie s prebytkom - vyvážený rozpočet - postupná rekonštrukcia budov v majetku obce, odstránené havarijné stavby budov - nezaťaženosť úvermi 	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúce finančné prostriedky na dokončenie kompletnej technickej, školskej, administratívnej infraštruktúry a infraštruktúry cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie ekonomických, legislatívnych a organizačných predpokladov pre rozvoj technickej infraštruktúry - využívanie nástrojov regionálnej politiky a štrukturálnych fondov - vytváranie partnerstiev pri riešení problematiky rozvoja obce - motivácia obyvateľstva samozamestnanosti 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory zo strany štátu - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z fondov EÚ - finančná náročnosť pri spolufinancovaní projektov z fondov EÚ - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk - nový zákon o verejnom obstarávaní - pandémie koronavírusu COVID-19

Technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vybavenosť obce verejným vodovodom - dostatočné vodné zdroje - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie - asfaltové miestne komunikácie - aktuálna web stránka obce - vyhovujúci signál mobilných sietí - nový obecný rozhlas (bezdrôtový v celej dedine) - technický stav miestnych komunikácií - prístup na internet v miestnej knižnici - možnosť komunikácie e-mailom - verejné osvetlenie 	<ul style="list-style-type: none"> - stála údržba VO - vzdialenosť vlakovkej zastávky - horší signál niektorých operátorov - nedostatočná železničná a autobusová doprava - nedostatočné ordinačné hodiny všeobecného lekára - chýbajúca kanalizácia - vysoká administratívna náročnosť prezískanie financií zo štátnych dotácií a fondov EÚ - narastanie individuálnej automobilovej dopravy v obci - nespevnené brehy potoka
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj technickej infraštruktúry - protipovodňové opatrenia - oprava posledných úsekov MK 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory zo strany štátu - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z fondov EÚ - finančná náročnosť pri spolufinancovaní projektov z fondov EÚ - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk - možnosť poškodzovania majetku vandalmi

Občianska vybavenosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vybavenosť škôl - existencia MŠ - kvalita výučby v ZŠ a MŠ - lekár pre dospelých - obecná knižnica - uspokojujúci stav športového a kultúrnych zariadení - existencia záujmových umeleckých skupín - existencia cezhraničnej spolupráce - existencia domu smútku v areáli obecného cintorína - informovanosť obyvateľov o dianí v obci - futbalové ihrisko - existencia športového klubu - pravidelné športové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné ordinačné hodiny všeobecného lekára - ambulancia lekára na poschodí - nedostatočné materiálne vybavenie na masovejšie kultúrne podujatia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - podpora záujmových združení zo strany obce - riešenie cyklotrás s okolitými obcami 	<ul style="list-style-type: none"> - rajonizácia zdravotníctva - pandémie koronavírusu COVID-19 - strata záujmu občanov o kultúrne podujatia

Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - blízky kontakt s prírodou - uspokojujúci stav verejnej zelene - separovaný zber - bohatá flóra a fauna - vhodné prírodné podmienky pre rozvoj rekreácie, vidieckej turistiky a agroturistiky - zber bioodpadu - opravené turistické značenia v prírode - lesné chodníky - pravidelná starostlivosť o životné prostredie - záujem samosprávy riešiť environmentálne problémy - neprítomnosť veľkých zdrojov znečisťovateľov ovzdušia - vlastný traktor	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné protipovodňové opatrenia - vypaľovanie trávy a spaľovanie lístia - spaľovanie plastov v kotloch rod. domov - voľne pohodený odpad v prírode - túlavé psy a mačky - znečisťovanie ovzdušia z kúrenia fosílnymi palivami - ohrozená kvalita povrchových vôd - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva - nárast množstva vyvázaných odpadov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - obnova meliorácií a odvodňovacích jarkov - zdokonaľovanie odpadového hospodárstva - osвета na kúrenie domácností biomasou - tlak legislatívy - zvýšenie záujmu detí o environmentálne problémy - osвета	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok financií na ekologické vykurovanie domácností - neochota občanov - povodne

1.10 Analýza väzieb strategických dokumentov

PHSR obce Sklené na programovacie obdobie 2021 – 2027 vychádza a nadväzuje na nasledovné strategické dokumenty:

- PHSR ŽSK
- Stratégia Európa 2020
- ÚPN -VÚC Žilinského kraja v znení neskorších zmien a doplnkov
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Skleéné 2014 - 2020

2. Strategická časť

2.1 Potenciál rozvoja obce

Kľúčovými faktormi sú: dobré hospodárenie vedenia obce, dobre vybudovaná technická infraštruktúra obce a občianska vybavenosť, vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, prírodný a ľudský potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, blízkosť a dostupnosť okresného a kúpeľného mesta Turčianske Teplice.

2.2 Hlavné smery rozvoja obce

Stratégia rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce

1. Priority rozvoja obce Sklené 2021 - 2027
2. Zlepšenie životnej úrovne obyvateľov obce
3. Zdravé životné prostredie
4. Dopravná dostupnosť
5. Dostupné bývanie
6. Dostupná zdravotná starostlivosť
7. Dostupnosť kultúrnych, športových a spoločenských aktivít
8. Rozvoj turizmu

- 9. Moderné a efektívne vzdelávanie
- 10. Podpora detí a mládeže
- 11. Starostlivosť o starších občanov

2.3 Strategický cieľ obce

Zvýšiť kvalitu života miestnych obyvateľov v sociálne a ekonomicky prosperujúcej obci s plnohodnotnou technickou infraštruktúrou, občianskou vybavenosťou a kvalitným životným prostredím, ktorá bude stále atraktívnejšia pre trvalé osídľovanie a podnikateľské činnosti vo všetkých oblastiach.

3. Programová časť

3.1 Zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie PHSR

Názov	Zameranie projektu	Monitorovacie ukazovatele
Údržba školských budov, vrátane príslušenstva	Rozvoj občianskej vybavenosti	Moderné a kvalitné vzdelávanie
Údržba obecných budov	Rozvoj občianskej vybavenosti	Zlepšenie energetickej efektívnosti budovy
Dobudovanie športového areálu – detské ihriská	Rozvoj občianskej vybavenosti	Spokojnosť obyvateľov
Podpora kultúry národnostných menšín	Rozvoj občianskej vybavenosti	Prezentácia kultúry národnostných menšín
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Rozvoj občianskej vybavenosti	Zlepšenie dopravnej infraštruktúry
Rekonštrukcia VO na úsporné	Rozvoj technickej infraštruktúry	Zníženie nákladov na prevádzku VO
Oprava mostov, lávok,	Rozvoj technickej infraštruktúry	Spokojnosť obyvateľov
Obnova dopravného značenia v obci	Rozvoj technickej infraštruktúry	Zlepšenie dopravnej infraštruktúry
Vybudovanie zberného dvora	Ochrana životného prostredia	Zdravé životné prostredie

4. Realizačná časť

4.1 Zabezpečenie realizácie PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dokument, ktorý vo svojej podstate definuje rozvojové ciele a postupnosť krokov k stanoveným cieľom. V takomto procese je dôležité, aby bol zabezpečený koordinovaný postup

jednotlivých krokov a realizácií (napr. príprava projektových zámerov, projekty v partnerstvách pre spoločný cieľ a pod.). Hlavnou úlohou v procese realizácie a implementácie stratégie je práve koordinácia a súvŕžnosť postupov ktorá má zabezpečiť:

- kumuláciu vnútorných zdrojov – spájanie síl a zdrojov
- zabránenie duplicite
- rozdelenie úloh v území
- poznanie sa a vzájomnú komunikáciu
- vzájomnú informovanosť

Ďalšou úlohou v procese implementácie je zabezpečovať monitorovanie a spätnú väzbu naplňovania priorít a cieľov, čo následne zabezpečuje:

- spätnú väzbu realizovaných projektov
- hodnotenie účinkov a dopadov
- odporúčania pre zmeny stratégie
- krátkodobý aj dlhodobý vplyv realizovaných opatrení
- a ďalšie.

Organizačné zabezpečenie by malo plniť nasledovné úlohy:

- zabezpečiť činnosť pracovnej skupiny
- zabezpečovať monitorovanie stratégie
- zabezpečiť informovanosť partnerov o plnení stratégie
- zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov
- zabezpečiť informovanosť obecného zastupiteľstva o činnosti skupiny a pod.

Návrh organizačnej štruktúry monitorovacieho orgánu:

Rozhodujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Sklené

Výkonný monitorovací orgán: Ekonomická komisia pri obecnom zastupiteľstve

4.2 Systém monitorovania a zabezpečenia

Monitorovanie plnenia PHSR bude vykonávať Ekonomická komisia pri Obecnom zastupiteľstve v Sklenom minimálne raz za 2 roky. Monitorovacie a hodnotiace správy vyplynú zo samotného charakteru projektu, ktoré spolu s projektmi vypracujú spracovatelia projektov a obec ich predloží príslušnému orgánu.

4.3 Časový harmonogram realizácie PHSR

Názov	Plánovaný termín realizácie
Údržba školských budov, vrátane príslušenstva	2021-2027
Údržba obecných budov	2021 - 2027
Dobudovanie športového areálu – detské ihriská	2021 - 2027
Podpora kultúry národnostných menšín	2021 - 2027
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2021 - 2027
Rekonštrukcia VO na úsporné	2021 - 2027
Oprava mostov, lávok,	2021 - 2027
Obnova dopravného značenia v obci	2021 - 2027
Vybudovanie zberného dvora	2021 - 2022

5. Finančná časť

5.1 Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít

Názov	Rozpočet v €
Údržba školských budov, vrátane príslušenstva	10.000,-
Údržba obecných budov	15.000,-
Dobudovanie športového areálu – detské ihriská	5.000,-
Podpora kultúry národnostných menšín	2.000,-
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	40.000,-
Rekonštrukcia VO na úsporné	10.000,-
Opravamostov, lávok,	2.000,-
Obnova dopravného značenia v obci	2.000,-
Vybudovanie zberného dvora	100.000,-

Zameranie projektov	Rozpočet v €
Rozvoj občianskej vybavenosti	72.000,-
Rozvoj technickej infraštruktúry	14.000,-
Ochrana životného prostredia	100 000,-

Záver

PHSR obce Sklené na roky 2021 – 2027 je spracovaný na metodickom a obsahovom podklade viacerých východiskových dokumentov a nadväzuje na PHSR obce na roky 2014 - 2020. Dokument pozostáva v súlade s aktuálnym znením Zákona o podpore regionálneho rozvoja z piatich základných častí:

1. Analytická časť PHSR, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, možné riziká a ohrozenie vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce.
2. Strategická časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.
3. Programová časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.
4. Realizačná časť je zameraná na postupy inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenie plnenia programu ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram formou akčného plánu
5. Finančná časť je zameraná na zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít.

PHSR obce Sklené je potrebné posudzovať ako dokument otvorený, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa rozvoja sektorov a podľa úspešne realizovaných častí programu rozvoja územia. Je zrejmé, že najmä v dnešnej dobe je veľmi zložitá dokázať exaktne naformulovať prognózu rozvoja územia na dobu viac ako 5 rokov. Z tohto dôvodu je dôležité akceptovať „živost“ tohto dokumentu, nakoľko priebežným vyhodnocovaním situácie v obci, regióne a spoločnosti a následným aktualizovaním dokumentu je možné zabezpečiť jeho aktuálnosť a zmyslupnosť.